

Beschrijving van VARSSEVELD door
GERRIT VAN HOLTEN

Mijn geboorte en woonplaats, wordende ook VARSSEVELD en VARSEVELDE geschreven, wierd eertijds genoemd WASAFELDE. De oorzaak dezes naams is even zo onzeker als wie er de eerste stigter van zij geweest.

Sommige willen, dat de Romeynsche Hooftman VARRO aldaar zijn leegerplaats zoude hebben gehad en het eerst naer zijn naem VARROOSVELD zoude hebben genoemd, hetwelk echter onwaarschijnlijk is, omdat de naemsverbastering dan wel direct in VARSEVELD en niet in WASAFELD zoude zijn verandert : ook moest men in zodanog geval aldaar meer gedenkteeken der Romeynsche outhed vinden, welke in een enkele penning en urn bestaan, daar en booven is den grond laag en nat en voormaals, zo wel als heeden boschrijk geweest, gelijk uyt het WOLBOOMSE veen blijkt, alwaar de overblijfselen van zeer veel daaronder zwaar hout te vinden zijn. Anderen ontlenen den naam van een Heydens Opperhooft WASIAS of VARSIAS genaamd, dat aldaar zijn hof zoude hebben gehouden, dog hiervan is meede geen zekerheit. Dit alleen is zeker, dat aldaar een zeekere burgt is geweest, waarvan egter niet de minste overblijfsel voor handen is, dan een zeekere hoogte westwaards aan het kerkhof, tans met huizen bezet, waarbij nog een zeekere lage streek de naam Burgtwal of Burgtgraven behouden heeft.

Het leyd zuidoost, op 2 uren afstand van ZELHEM, 2 uren zuidwest van LIGTENVOORDE, 1½ uur noordoostelijk van AALTEN en 2 uren noordwaards van ANHOLT, daar het meede benevens SILVOLDE onder dezelve Regtbank van WISCH behoord.

Het Kerspel bevat met het dorp ongeveer 400 huizen, waaronder 200 boerderyen, welke meerendeels toebehooren aan de Geestelijke Goederen, oorspronkelijk uyt de Dorps pastorie en goederen van het klooster BETHLEHEM, de Grave VAN DEN BERG en Mevrouw VAN NAGEL, welke teevens beyde met de jurisdictie tot heeden beleend zijn.

Eertijds waren hier 2 waterkoornmolens, waarvan een stond bij het huys van ZEESINK in de Binnenheurne en de andere tusschen den Aptsjol en den Wheem of pastorie van welke beyde nog voor weynige jaaren reliquien zijn gevonden. Ook zijn er in de buertschappen verschedene Heremitagien geweest.

Thans zijn er 2 windmolens in derzelve plaats, als een de OUDE MOLEN genaamd, 1000 schreden zuydwaards van het dorp en een bij de KEIRHORST, de nieuwe of Keurhorster Moolen genaamd.

Beyde gemeenschappelijk aan den Grave VAN DEN BERGE EN Mevrouw VAN NAGEL toebehoorende.